

Kwetsbaarheid

Wat maakt kinderen kwetsbaar in het verkeer?

De veiligheid van kinderen in het verkeer is het meest gebaat bij oplettende volwassenen. Het is de verantwoordelijkheid van volwassenen om ongevallen met kinderen te voorkómen. De veiligheid van kinderen kun je niet aan kinderen zelf overlaten.

Want:

- **Kinderen zijn geen kleine volwassenen.**
Ze zijn in ontwikkeling, zowel lichamelijk (ze groeien) als geestelijk (ze leren).
- **Kinderen zijn klein.**
Ze kunnen vaak niet over geparkeerde auto's, klike's, bloembakken e.d. heen kijken. Daardoor kunnen ze onverwacht de straat op lopen. Kinderen zien de auto's niet en automobilisten zien de kinderen niet.
- **Kinderen kunnen geluiden niet goed lokaliseren.**
Kinderen horen weliswaar goed, maar ze weten vaak niet meteen uit welke richting het geluid komt. Bovendien kunnen ze verkeerde conclusies trekken uit hun waarnemingen. Bijvoorbeeld: ze zien een auto in de verte, ze horen een auto, maar ze beseffen niet dat het geluid dat ze horen afkomstig is van een andere auto, die uit een andere richting nadert.
- **Niet alles wat een kind leert kan het meteen foutloos toepassen.**
Dat geldt trouwens ook voor volwassenen. Verkeersregels worden langzaam maar zeker geleerd. Op school en in het verkeer zelf. Kinderen leren pas als ze zelf toe zijn aan de informatie. Hoe vaker kinderen in aanraking komen met het verkeer (dus: hoe meer ze aan het verkeer deelnemen), hoe sneller ze leren. Fouten die zij hierbij maken zijn hen niet of nauwelijks aan te rekenen. Dat hoort bij hun ontwikkeling.
- **Kinderen zijn speels; ze spelen altijd en overal.**
Niet alleen op speelplaatsen, maar ook onderweg naar school of vriendjes. Spelen is geen tijdverdrijf voor kinderen, maar een natuurlijke bezigheid die bij de leeftijd en de ontwikkeling van een kind hoort.

- **Kinderen zijn impulsief.**
Hoe jonger hoe impulsiever. Kinderen doen dus dingen die volwassenen niet verwachten.
- **Kinderen hebben een beperkt besef van gevaar in het verkeer.**
(Gebrek aan) praktijkervaring speelt daarbij een belangrijke rol.
- **Kinderen hebben een langere reactietijd.**
Ze hebben tijd nodig om informatie te verwerken. Bovendien kunnen kinderen een eenmaal begonnen beweging moeilijk aanpassen. Als tijdens het oversteken plotseling de omstandigheden veranderen (verkeerslicht springt op rood, of er komt een auto de hoek om) hebben ze de neiging om stil te blijven staan. De hersenen kunnen onvoldoende overweg met tegenstrijdige informatie.

Dus reken er op dat:

- kinderen onverwacht kunnen gaan oversteken.
- kinderen geen voorrang verlenen als dat eigenlijk zou moeten.
- kinderen in hun spel plotseling de weg op kunnen rennen.
- fietsende kinderen onverwachts kunnen uitwijken.
- fietsende kinderen zonder richting aangeven kunnen afslaan.
- kinderen fouten maken.

Wat kan jij doen?

1. **Wees extra oplettend en pas je snelheid aan als er kinderen in de buurt zijn.**
2. **Geef kinderen de ruimte, wees duidelijk en geduldig.**

Een lagere rijsnelheid maakt het beter mogelijk om in te spelen op het gedrag van kinderen. Vandaar dat veel woonwijken inmiddels 30 km-gebieden zijn. Veilig Verkeer Nederland vindt dat kinderen zich in de hele stad moeten kunnen bewegen. Een maximumsnelheid van 30 km/uur in de gehele bebouwde kom is daarvoor nodig, ook in het belang van andere kwetsbare weggebruikers!

De ontwikkeling van kinderen in het verkeer

Leeftijd

- 3** Vanaf **± 3 jaar** kunnen kinderen lopen en gelijktijdig hun aandacht richten op andere dingen.
- 4** Kinderen tot **± 5 jaar** hebben een zeer beperkt besef van gevaar.
- 5** Vanaf **± 5 jaar** gaan kinderen fietsen; aanvankelijk slingeren ze daarbij erg (vooral bij achteromkijken en bij lage snelheid).
- 6** Vanaf **± 6 jaar** kennen kinderen de functie van een trottoir, een zebrapad en een verkeerslicht (rood is stoppen, groen is veilig).
- 7** Tot **± 8 á 9 jaar** kunnen kinderen gevaren niet zien aankomen.
- 8** Tot **± 10 jaar** overschatten kinderen de snelheid (daardoor wachten ze ook voor fietsers en auto's die nog erg ver weg zijn).
- 9** Vanaf **± 10 jaar** zijn de meest basale verkeersregels en -borden bekend.
- 10** Tot **± 11 jaar** hebben kinderen problemen om de aandacht te richten op belangrijke zaken. Ze kunnen zich op slechts één ding tegelijk concentreren (een vriendje aan de overkant van de straat krijgt meer aandacht dan een naderende auto).
- 11** Pas vanaf **± 11 jaar** kunnen kinderen bewust de aandacht richten op het verkeer.
- 12** Tot **± 12 jaar** kunnen kinderen complexe verkeerssituaties met meerdere verkeersdeelnemers uit verschillende richtingen niet overzien (kruispunten, rotondes, links afslaan).
- 13** Tot **± 14 jaar** neemt de fietsvaardigheid toe, waarbij tot het 10^e jaar de grootste verbeteringen worden waargenomen. Hoe meer kinderen fietsen, hoe groter hun vaardigheid.
- 14** Zelfs tot **± 16 jaar** leveren complexe verkeerssituaties nog regelmatig problemen op voor kinderen.
- 15** Tot **± 16 jaar** neemt de snelheid van informatieverwerking toe (kinderen hebben dus meer tijd nodig dan volwassenen om beslissingen te nemen).
- 16**

Bronnen

- CROW publicatie 153: *Handboek ontwerpen voor kinderen*, Ede, nov. 2000
- *Straten voor kinderen*, Stichting Kinderen Voorrang, Amsterdam, juni 1997
- *Kinderen Onderweg*; Stichting Kinderen Voorrang, Amsterdam, 1997

